

Çekik gözlü Noel Baba

Türkiye bayram ile yılbaşını birleştirip, on günlük uzun tatilin keyfini çıkartırken, Hıristiyan alemi de Noel'i kutluyordu. Nüfusunun çoğunluğu Hıristiyan olan Avustralya'da da Noel coşkuyla kutlandı. Ancak, ufak bir farkla. Güney Yarımküre'de şu an yaz mevsiminin ortasında olunması nedeniyle kutlamalar ABD ve Avrupa'da gördüklerimizden biraz farklıydı. Her ne kadar Noel deyince, ilk aklımıza gelen şeyler kar yağışı, çam ağaçları, ren geyiklerinin çektiği bir kızakla uçarak bacalardan aşağı hediyeler yollayan Noel Baba gibi figürler ise de, bunlar Avustralya'nın coğrafi gerçeklerine hiç uymuyor. Bütün bunların yerine Avustralya'da kırmızı renkli ve uzun paçalı mayosu ile sahilde güneşlenen ve kızak yerine jet-ski kullanan bir Noel Baba görürsünüz.

Noel kültürü son yıllarda Doğu Asya ülkelerinde de büyük ilgi görmeye başladı. Küreselleşmenin ikonları olarak nasıl McDonald's hamburgerlerini, Nike ayakkabılarını, interneti görüyorsak, Noel kutlaması da artık bu sınıfa girmeye başladı. Küreselleşmenin, "Batı'nın değerlerini kayıtsız şartsız kabul etmek" olmaması gerektiğini savunan bazı fikir adamlarının ve politikacıların itirazlarına rağmen Noel Baba'lar, Uzakdoğu şehirlerinin sokaklarında da dolaşmaya başladılar. "Çekik gözlü Noel Baba olur

mu?" demeyin, mayolusu oluyorsa, çekik gözlüsü de olur. Önemli olan, insanların bu vesileyle bir araya gelmeleri ve mutlu olmaları. İnsani yüzü tartışılan küreselleşme olgusunun en sevimli taraflarından birisi de bu olsa gerek. Peki acaba Doğu Asya'nın Noel Baba'sı acaba bu sefer ne hediyeler getirdi?

1960'ların ortasından sonra otuz sene boyunca Doğu Asya ülkeleri muazzam bir şekilde kalkınmışlardı. Bu süre boyunca ekonomilerin büyüme oranları yüzde 6-8'den aşağı inmedi. Bazı ekonomiler her on yılda büyüklüklerini ikiye katlayarak, insanları sefaletten kurtarıp, refaha kavuşturdular. Bu ülkelerin on yıl içinde yapabildiği patlamanın eş oranlısı 19. yüzyılda ABD'nin 47 yılını, Sanayi Devrimi'nden sonra ise İngiltere'nin 58 yılını almıştı. 21. yüzyılın "Pasifik Yüzyılı" olacağı söyleniyor, bölgeden yeni bir ekonomik güç olarak söz ediliyordu. Ta ki, 1997'de patlak veren krize kadar. Asya krizinden bu köşede sık sık bahsediyoruz, o yüzden krizin sonuçlarına tekrar değinmeyeceğiz. Ancak şunu belirtmeliyiz ki, Do-

ğu Asya ekonomileri çok kısa bir süre içinde büyük darbe yediler ve bu darbenin sonuçları sadece ekonomik değil, siyasi ve sosyal alanlarda da yaşandı.

2001 yılı için bölgeden değişik beklentiler mevcut. İş çevreleri ve akademisyenler değişik tahminler yürütüyorlar, ancak herkesin üzerinde birleştiği iki nokta var. Birincisi, tüm Doğu Asya ülkelerinin ekonomik büyüme oranlarında kriz sonrası erişilen yüksek rakamların

normale inmeye başlayacağı; ikincisi ise, Kuzeydoğu ve Güneydoğu Asya ülkeleri arasındaki uçurumun daha da büyüyeceği.

Asya krizinden nispeten daha az etkilenmiş olan Kuzeydoğu Asya ülkeleri güçlerini koruyorlar ve Batı'dan yatırım çekmeye devam ediyorlar. Özellikle elektronik ve iletişim teknolojileri konusundaki üstünlüklerini çok iyi kullanıyorlar. Çin'in 2001 yılında içinde Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) dahil edilecek olması yabancı yatırımcıların iştahını kabartıyor. Japon ekonomisinin de yaklaşık on yıldır içinde bulunduğu durgunluktan kurtulma ve sürdürülebilir bü-

yüme oranlarına ulaşma yolunda önemli gelişmeler kaydetmesi bekleniyor. Her ne kadar şu sıralarda Japon Yeni'nin son 16 ayın, Nikkei Endeksi'nin ise son 22 ayın en düşük seviyelerine inmiş olması pek olumlu gelişmeler değilse de, 2001 yılı için tasarlanan iyimser senaryoların gerçekleşme ihtimali yüksek.

Güneydoğu Asya'da ise işler pek iyi gitmiyor. Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü (ASEAN) üyeleri ülkeler sürekli bir araya gelmelerine rağmen kendi aralarındaki ticaretin liberalleştirilmesi konusunda dahi adım atamıyorlar. Bu köşede sık sık ASEAN toplantılarından ve bu toplantıların verimsizliğinden bahsediyoruz. Birbirlerine muhtaç olduklarının farkındalar, ancak kimse en ufak bir taviz vermeye bile yanaşmıyor. Buna bir de mali sistemdeki reformların yetersizliği ve siyasi problemler de eklenince, ASEAN ülkelerinden 2001'de de çok büyük beklentiler olmaması gerektiği ortaya çıkıyor.

Biliyorsunuz, Noel Baba sadece yıl içinde uslu olan ve ödevlerini yapan çocuklara hediye getirir. 2001'e girerken de, çekik gözlü Noel Baba'nın kimleri sevindireceği belli. Çin'e, Japonya'ya, Kore'ye, Tayvan'a yabancı yatırımlarla dolu hediye paketleri geliyor; ASEAN ülkelerine ise bu sene de birşey yok.

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au